

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 195/2013-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. marca 2013 predbežne prerokoval sťažnosť M. B., toho času vo výkone trestu odňatia slobody, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práv podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 a čl. 6 ods. 1, 2 a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 5 To/41/2012 zo 17. apríla 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. B. **o d m i e t a** pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. januára 2013 doručená sťažnosť M. B. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práv podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 a čl. 6 ods. 1, 2 a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu

v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 To/41/2012 zo 17. apríla 2012 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol trestným rozkazom Okresného súdu Zvolen (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 0 T 112/2011 z 30. decembra 2011 uznaný vinným z prečinu krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. f) a ods. 3 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), za spáchanie ktorého mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní deväť mesiacov so zaradením na výkon trestu odňatia slobody do ústavu so stredným stupňom stráženia. Okresný súd po podaní odporu sťažovateľom opätovne rozhodol v merite jeho trestnej veci, a to rozsudkom č. k. 0 T 112/2011-88 z 1. februára 2012 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie okresného súdu“), ktorým ho opätovne uznal vinným z už uvedeného trestného činu s uložením toho istého trestu. Okresný súd vyhlásil predmetné rozhodnutie na hlavnom pojednávaní za účasti tak sťažovateľa, ako aj jeho právneho zástupcu. Sťažovateľ sa proti tomuto ostatnému rozhodnutiu okresného súdu bránil, a to podaním opravného riadneho prostriedku podľa § 306 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), ktorý označil ako „*Odpor proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 0 T 112/2011*“. Krajský súd na odvolanie sťažovateľa rozhodol uznesením sp. zn. 5 To/41/2012 zo 17. apríla 2012, ktorým podané odvolanie zamietol z dôvodu oneskorenosti jeho podania. V ďalšom sťažovateľ podal na Najvyššom súde Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) písomné podanie označené ním ako „*Dovolanie... proti rozsudku Okresného súdu vo Zvolene zo dňa 1. 12. 2012 pod sp. zn. 0 T 112/2011-88*“, na ktoré najvyšší súd reagoval listom sp. zn. Nt 447/2012 z 18. decembra 2012, ktorým mu oznámil, že jeho podnet nie je možné akceptovať z formálnych dôvodov ako podanie mimoriadneho opravného prostriedku podľa § 368 Trestného poriadku a po poučení vzťahujúcom sa na formálne a materiálne podmienky dovolacieho konania vrátane jeho podania kvalifikovaným spôsobom odložil jeho podanie ad acta. V ostatnom podal sťažovateľ sťažnosť ústavnému súdu.

3. V sťažnosti podanej ústavnému súdu sťažovateľ namietal nesprávnosť a nezákonnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu z dôvodu, podľa jeho názoru

včasnosti podaného odvolania ako riadneho opravného prostriedku podľa § 306 ods. 1 Trestného poriadku, ktoré podal proti napadnutému rozhodnutiu okresného súdu a uviedol: „... uvedené rozhodnutie namietam ako nesúladne so zákonom nakoľko ja som odvolanie podal včas v zákonnej lehote čo som aj deklaroval potvrdením o zaslaní korešpondencie zo dňa 8. 10. 2012, ktoré potvrdzuje, že predmetné namietané odvolanie som podal dňa 16. 2. 2012. Teda v zákonom stanovenej lehote.“ V ďalšej svojej argumentácii uviedol: „Zákon hovorí, že dňom podania korešpondencie odsúdeným je deň jeho podania v ÚVTOS nakoľko nemáme možnosť priameho podania korešpondencie cez Poštový úrad.“ V závere svojej argumentácie sťažovateľ uviedol, že o nápravu daného stavu sa snažil aj podaním dovolania na najvyššom súde: „Tiež chcem poukázať že som o navrátenie lehoty na podanie odvolania využil aj mimoriadny oprav. prostriedok a to dovolaním na Najvyšší súd zo dňa 16. 11. 2012 a však najvyšší súd svojím rozhodnutím resp. odpoveď na podanie sp. zn. Nt 447/2012 zo dňa 18. 12. 2012 mi oznamujú a dávajú na vedomie že moje podanie bolo založené ad acta k sp. zn. Nt 447/2012.“

4. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

«1. Krajský súd... porušil moje základné práva ako sťažovateľa podľa čl. 50 ods. 2, 3 Ústavy SR, podľa čl. 6 ods. 2,3 „Dohovoru“ ako aj základ. práva podľa čl. 5 ods. 1,3,4 „Dohovoru“, čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 „Dohovoru“.

2. Rozhodnutie Kraj. súdu... zo dňa 17. 4. 2012, uznesenie sp. zn. 5 To/41/2012 sa zrušuje.

3. Svojím rozhodnutím vracia celý prípad na znovu prerokovanie a rozhodnutie pre navrátenie lehoty na podanie odvolania.»

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak

o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak [§ 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde)]. Návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

6. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

7. V čl. 127 ods. 1 ústavy je zakotvený princíp subsidiarity, ktorý znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať sťažnosťami iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06).

8. Ústavný súd predstavuje ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

9. V danom prípade podľa názoru ústavného súdu sťažovateľ nevyčerpal všetky prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd v systéme všeobecných súdov účinne poskytuje, keďže proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu môže podať dovolanie podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku v nadväznosti na § 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku. V sťažovateľom podanej sťažnosti tvrdené skutočnosti smerujúce k nesprávnemu postupu krajského súdu v tom smere, že ako podané oneskorene zamietol ním podané odvolanie, bez prihliadnutia na § 63 ods. 6 Trestného poriadku, možno subsumovať pod dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Navyše, podľa § 370 ods. 1 Trestného poriadku sťažovateľ disponuje týmto mimoriadnym opravným prostriedkom ako účinným prostriedkom nápravy v lehote troch rokov od doručenia ním napádaného uznesenia krajského súdu sp. zn. 5 To/41/2012 zo 17. apríla 2012. K vyčerpávajúcemu poučeniu najvyššieho súdu adresovanému sťažovateľovi v písomnosti vedenej pod sp. zn. Nt 447/2012 z 18. decembra 2012 ústavný súd už len poukazuje napr. na svoj už judikovaný názor vyjadrený vo svojom náleze č. k. II. ÚS 210/2009-52 z 15. decembra 2009, ktorý vychádza zo štrasburskej judikatúry a v ktorom tvrdí, že „Ak obvinený musí mať obhajcu alebo ak účinné uplatnenie opravného prostriedku si vyžaduje pomoc obhajcu a obvinený nemá prostriedky na jeho zaplatenie, musí mu byť poskytnutá bezplatná pomoc (napr. rozsudok Airey v. Írsko z 9. októbra 1979, A, č. 32).“.

10. Ústavou daná právomoc neumožňuje ústavnému súdu nahrádzať rozhodovaciu činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je táto založená zákonom alebo na základe zákona, t. j. v danom prípade na základe uplatnenia postupu podľa § 371 ods. 1

písm. c) Trestného poriadku. Ústavný súd môže založiť svoju právomoc na konanie až vtedy, ak v danom prípade fyzická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkých sťažovateľovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy. Aj podľa stabilnej judikatúry ústavný súd nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol domôcť ochrany v konaní pred všeobecným súdom vlastnými, dovolenými a v okolnostiach veci Trestným poriadkom ustanovenými procesnými úkonmi (I. ÚS 161/02, I. ÚS 79/07).

11. Ako to z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, ak o ochrane týchto základných práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Keďže proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu je možné zo sťažovateľom tvrdených skutočností podať dovolanie [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku], právomoc poskytnúť ochranu označeným základným právam sťažovateľa má najvyšší súd ako súd dovolací, čím bola zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu. Z uvedených dôvodov bola preto sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov konania uznesením ako neprípustná odmietnutá.

12. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. marca 2013